

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը
6 ռուբլի:
Առանձին համարները ԱՄՆ \$ 40 Գ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը:
Մեր հասցեն՝ Тифлисъ, редакция „Мшакъ“
Сергиевская ул., № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak“
Խմբագրատան ա է լ է ֆ օ ն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տոն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունում է ամեն լեզուով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ:
Տպարանի ա է լ է ֆ օ ն № 67.

ՄՇԱԿ

Հասցեն՝ ТИФЛИСЪ, Редакция „МШАКЪ“.
TIFLIS, Rédaction du journal „MSHAK“.

Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել: I կեսը վրա իւրաքանչիւր տողա-
տեղին (պետք է) 20 կոպ., IV կեսը վրա 10 կոպ.:
Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնադրութիւնների յայտարարութիւնները բա-
ցաւորապէս ընդունում են Մոսկվայում—Центральная Контора Объявлений Торгов. Дома
Л. и Э. Метцль и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Финансовый
Учреждение, Морская, 11, Վարշավայում—Маршальская, 130, Վիեննայում—Вольная, 38, Պա-
րիզում—8 Place de Bourse.

ԱՊՐԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԶԵ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ФАБРИКИ
АЭНФИДЖИАНЦА
ПАПИРОСЫ
ИНТЕЛЛИГЕНТНАЯ
ЦЕНА
25 шт. 15 к.
10 шт. 6 к. 100 шт. 60 к.

ПАПИРОСЫ
ЛЕВЪ
20 шт. 5 коп.

ПАПИРОСЫ
3 КСТРА
ФАБРИКИ
АЭНФИДЖИАНЦА
15 шт. 6 коп.

Օգոստոսի 1-ից մինչև տարվայ վերջը 5 թուրքի:

Հասցեն փոխելու համար պէտք է ուղար-
կել նաև ինչ հասցեն և 40 կ. նամակա-
դրոյ՝ Հին ՀԱՍՑԷՆ և 40 կ. յուրաքանչիւ-
րի խնդիրները՝ հասցեն փոխելու վերա-
բերմամբ՝ ԿՐ թՈՂԱՆՎԵՆ ԱՆՇԵՆՆԵՐԻ:
Ի կեսը վրա իւրաքանչիւր տողա-
տեղին (պետք է) 20 կոպ., IV կեսը վրա 10 կոպ.:
Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնադրութիւնների յայտարարութիւնները բա-
ցաւորապէս ընդունում են Մոսկվայում—Центральная Контора Объявлений Торгов. Дома
Л. и Э. Метцль и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Финансовый
Учреждение, Морская, 11, Վարշավայում—Маршальская, 130, Վիեննայում—Вольная, 38, Պա-
րիզում—8 Place de Bourse.

‘ДЕШЕВО’
‘ОБОИ’
ФАБР. СКЛАДЪ
МАНГИКИАНА
ПУШКИНСКАЯ № 7.

ուղղված հայագի երեւման, Թէրանի
նստիկանապետին, որ տարօրինակ մի-
տի է ստանձնել՝ ազատել Պարսկաս-
տանը Մանդէ-Ալի շահի արշաւանքից:
Եթէ միայն պարսիկ և թուրք
(մանդէական) Պարսկաստանի ազա-
նականութիւնը բաժանվել, պատակով
է երկու մասի. մի մասը կողմնակից
է, որ նախկին շահ Մանդէ-Ալին նա-
րից ստանձնէ իր արքայական իշխա-
նութիւնը, միւս խոշոր մասը կողմ-
նակից է ներկայ կառավարութեան.
բայց զարմանալին և տարօրինակն այն
է, որ այդ մասի մէջ գտնաւոր կեր-
պով հանդէս է գալիս մի բուն ըրե-
տանայ ժողովուրդը, հայ ժողովուրդը,
որ բաղկացած ընդամենը 70,000 հո-
գուց ամբողջ Պարսկաստանի մէջ:
Սեղ կասեն, որ ռուսիկանապետ եփ-
րեմը իր մի խումբ հայերով չէ կազ-
մում Պարսկաստանի ամբողջ հայ ժո-
ղովուրդը և նա ոչ մի արածուսութիւն
ու բարոյական, իրաւագիտական իրա-
ւունք չունի համարել իրան հայ ժո-
ղովրդի ներկայացուցիչ, հետեա-
լաւ և հայ ժողովուրդը Պարսկաս-
տանում պնենին չէ կարող պատա-
խանաւոր համարվել մի առանձին
անհատ եփրեմի և նրա հայ խմբի
գործողութիւնների. վերջապէս՝ կա-
ռարկէն մեզ, որ եփրեմի վրա ներկայ
դէպքում պէտք է նայել իբրև մի կա-
ռավարական պաշտօնեայի վրա, որ
ունի և ստանում և պարտաւոր է
նպաստել իր իշխանաւորների հրա-
մաններին:

Այո, այդ ամենը ճիշդ է, բայց մո-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՊՐՕՅԵՍՈՐ ՎՈՅՑՎՈՐԻ ՀԵՏ

Մենք մի քանի անգամ առիթ ունեցանք
տեսնել և խօսակցել պրօֆեսոր Վոյնյովի
հետ, թէ նրա Թիֆլիսի նոր եկած օրերը,
թէ Ղարաբաղի գնացած ժամանակը և
թէ Երևանում նստանալու իր ճանապարհ-
հորդութիւնը կատարելուց յետոյ:
Թիֆլիսում նա մանրամասն ծանօթացաւ
այստեղի օգիտութիւնը և կայարանի,
բուսականական խորհրդի և շրջակայ աշխ-
րհնող տնտեսութիւնների հետ:
— Կովկասը իր ամեն մի անկիւնում
բացում է հետաքրքրութեան և էջեր հե-
տադուր ուսուցչական մի քանի անգամ
պրօֆեսորը:— Սև ծովի ափերը, Բաթումը,
Բորժոմը, Կուրի աւազանը Փոքր Կովկասի
բարձունքը՝ իւրաքանչիւրը տալիս է բնորոշ
նիւթեր գիտական ուսումնասիրութիւնների
համար: Ինչ մէջ էլ գրաւել է Կովկասը
իր առանձնապատկերութիւններով:
— Իսկ վաղուց է, որ դուք ծանօթ էք
նրա հետ:
— Առաջին անգամ—յայտնից նա,—ես
ծանօթացայ Կովկասի հետ 1868 թվին ես
գնացի Բաթում շրջանում, ծանապարհոր-
դեցի երկրէ մէջ, եղայ Թիֆլիսում, Բու-
թանում: Այդտեղ ևս Կովկասը և յետոյ
Կովկասը պարզապէս է գեղեցիկ նիւթեր
բազմապատկերութիւնների համար:
— Եթե ինչպէս մոտ այցելեց նա և Կա-

ռաքում է մի կարևոր հանգամանք:
Պարսկաստանը եւրոպական երկիր չէ,
թէ և համարվում է եւրոպական մտքով
սահմանադրութիւն ունեցող երկիր:
Պարսիկ ժողովուրդը՝ եւրոպական ժո-
ղովուրդ չէ: Այդ երկիրը և ժողովուրդ-
ը գտնվում են դեռ զարգացման աս-
շընակում, երբ գերակշռող դեր կա-
տարողը ցեղ և կրօն հասկացողու-
թիւններն են: Եթէ մի հայ, մի ասո-
րի, մի հրէայ, ընտելի մի որեւէ փոք-
րիկ գիւղի, կատարում է մի յանցանք՝
գողութիւն, մարդասպանութիւն, աւա-
զակութիւն, մեղաւոր է համարվում
թէ կառավարութեան և թէ ժողովրդի
աչքում ոչ թէ յանցաւոր հայ, ասորի
կամ հրէայ անհատը, այլ ամբողջ գիւ-
ղը, որի բնակիչ է նա, ամբողջ ցեղը,
որին պատկանում է նա: Կարագործը,
որ մի ամբողջ գաւառ է, մի որեւէ հայ
անհատ կատարել է մի յանցանք՝ հարկ
չէ վճարել, հայտնի է խանութ, և հայ
պատասխանատու համարվում է ամ-
բողջ հայ գիւղը, և այդ գիւղը պար-
տաւոր է քաւել իր յանցաւոր անհատի
արարքը:

Նոյնը և եփրեմի մասին: Թէ Ման-
դէ-Ալի շահը, ուրեմն նաև ամբողջ Ղա-
շարեան ցեղը, թէ ամբողջ պարսիկ
ժողովուրդը յանձնի եփրեմի և նրա
հայ ընկերների տեսնելու են ոչ թէ
անհատներ, պաշտօնեաներ, կառավա-
րութիւնից ետքի ստացող ծառաներ,
այլ միևնույն ժամանակ հայեր, որոնց ա-
րարքի համար պատասխանատու են
բոլոր նրանց ցեղակից և դաւանակից
հայերը: Յաղակական դուրս գալ եփ-
րեմը թէ պարտավոր իր խմբով՝ Ման-
դէ-Ալի շահի դէմ մղած կռիւ մէջ,
ամբողջ հայ ժողովուրդն է կոչվելու
պատասխանատուութեան թէ շահի և թէ
ժողովրդի կողմից:
Այս այդ բացատրի և արագեղական
դրուսութիւնն է, որ ստիպում է Արշա-
լային պէս մարդկանց և այլոց աղա-
ղային, թէ հայեր ինչ դրք պէտք է
բանեն Պարսկաստանի ներկայ օրնա-
կան ճգնաժամի մէջ:
Իսկ թէ ինչ դրք պէտք է բանեն,
մենք ցոյց կը տանք յաջորդ անգամ:
Հ. Առաքելեան

ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

2 օգոստոսի

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Ուսկիւր.—Հայրենիք վերադարձած

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէի նոր
կամիար Զայմիսի լիազօրութիւնները
վերջնականապէս յետոյ՝ և խնդրում է մեծ
պետութիւններին վերջնականապէս
լուծել կրետական հարցը Թիւրքիայի
համար նպատաւոր մտքով:

Կ. Պոլիս.—Մեծ պետութիւններին
ուղղված յօտայի մէջ կրետական հար-
ցի վերաբերութեամբ՝ Բ. Դուրեմ հրա-
ժարվում է նշանակել Կրետէ

